

toelichting

Folk songs

'Ik heb een onmogelijke droom, ook al weet ik dat die niet gerealiseerd kan worden: ik zou graag een eenheid willen creëren tussen volksmuziek en onze muziek – een echte, waarneembare, begrijpelijke continuïteit tussen eeuwenoude, populaire muziek die zo dicht bij het dagelijkse werk en onze muziek staat.'

- Luciano Berio

Een eeuwenlange, vaak mondeling doorgegeven, volksmuziektraditie wilde Berio samenbrengen met zijn hedendaagse muziek om te onderzoeken hoe de twee zich tot elkaar verhouden en een continuüm kunnen vormen. Deze zoektocht resulteerde in *Folk Songs*. De cyclus uit 1964 droeg hij op aan zangeres Cathy Berberian (1925 – 1983), tevens van 1950 tot 1964 zijn echtgenote. Het werk bevat arrangementen van traditionele volksliederen uit landen als Armenië, Frankrijk, Italië en Amerika, voor een bezetting van fluit/piccolo, klarinet, twee slagwerkers, harp, altviool en cello. Berio maakte de selectie op basis van liederen die hij beluisterde op grammofoonplaten, las in gedrukte teksten en die voorgezongen werden door vrienden. Van de Armeense liederen en teksten in de *Folk Songs* is bekend dat Berberian deze onder andere kende door het luisteren naar oude langspeelplaten. De teksten werden door haar fonetisch opgeschreven en komen daardoor niet altijd overeen met het officiële Armeens. In het voorwoord bij

de partituur schrijft Berio dat hij de liederen voorzag van zijn eigen ritmische en harmonische interpretatie. De instrumentale partijen zag hij als een belangrijke aanvulling op de zang, want deze becommentariëren of onderstrepen de expressieve en culturele wortels van elk lied. Twee van de in totaal elf liederen ('La donna ideale' en 'Ballo') zijn geen originele volksliederen, maar werden in 1947 gecomponeerd door Berio. Hij haalde daarvoor inspiratie uit de muziekcultuur van Genua en Sicilië en gebruikte twee anonieme teksten uit deze gebieden.

A Thousand Butterflies verklankt vanuit verschillende invalshoeken de emoties en ervaringen van een immigrant.

Het DoelenEnsemble vult de liedcyclus aan met een nieuwe selectie composities, waarmee de continue lijn vanuit de traditionele volksmuziek die Berio voor ogen had weer wordt voortgezet. De meest recente van deze composities is *A Thousand Butterflies* van Aftab Darvishi (*1987). Darvishi combineert in haar werk diverse genres en achtergronden en maakt daarbij, net als Berio, veelvuldig gebruik van elektronische muziek en extended technique. *A Thousand Butterflies* voor piano en klarinet verklankt vanuit verschillende invalshoeken de emoties en ervaringen van een immigrant. tekst: Fien Duijnmayr

biografieën

DoelenEnsemble

DoelenEnsemble

Het DoelenEnsemble profileert zich onder leiding van artistiek leider Maarten van Veen als voortrekker van de Rotterdamse muziekscene en de hedendaagse muziek. Daarbij putten ze uit een lange traditie van hedendaagse Rotterdamse componisten, ook wel de Rotterdamse School genoemd. Hedendaagse muziek heeft de naam 'moeilijk' te zijn voor publiek, maar het Doelen Ensemble maakt het repertoire toegankelijk door een publieksgerichte aanpak. Het ensemble bestaat in 2025 35 jaar en heeft in deze periode met prominente solisten en componisten samengewerkt, educatietrajecten ontwikkeld en een belangrijke bijdrage geleverd aan talentontwikkeling met het Young Doelen-Ensemble. www.doelenensemble.nl

Elisabeth Hetherington © Nathalie Hennis

Elisabeth Hetherington

Sinds haar verhuizing naar Nederland heeft de bekroonde Canadese sopraan Elisabeth Hetherington zichzelf gevestigd als een opvallende artieste en vertolkster van vroeg, hedendaags en modern repertoire in heel Europa. Hetheringtons passie voor multidisciplinair optreden, geworteld in haar achtergrond als moderne danseres, heeft geleid tot samenwerkingen met componisten en choreografen, resulterend in innovatieve werken waarin het fysieke en het muzikale samensmelten. Als erkenning voor haar uitstekende werk in haar verschillende vakgebieden, ontving Hetherington in 2024 de meest prestigieuze prijs voor klassieke muziek van Nederland: de Nederlandse Muziekprijs. elisabethhetherington.com

concert
info
Folk Songs

de Doelen

**Elisabeth Hetherington
DoelenEnsemble**

**zaterdag 29 maart 2025
Jurriaanse Zaal, 20:15 uur**

programma

za 29 mrt 25 | Jurriaanse Zaal, 20:15

Folk Songs

Luciano Berio (1925 – 2003)

Black is the Colour

Anoniem

Maria durch eind Dornwald ging

Berio

I wonder as I wander • Loosin yelav

Camille Saint-Saens (1835 – 1921)

Carnaval der dieren De Koekoek in het Diepst van het Woud

Berio

Rossignolet du bois

Stan Rogers (1949 – 1983)

The Maid On The Shore

Berio

A la femminisca

Percy Grainger (1882 – 1961)

Lincolnshire Posy The Lost Lady Found

Berio

La donna ideale

Ballo

Béla Bartók (1881 – 1945)

Roemeense volksdansen Maruntel

Berio

Malorous qu'o uno fenno

George Gurdjieff (ca. 1866–1877 – 1949)

Sayyid Chant and Dance

Berio

Motettu de Tristura

Aftab Darvishi (*1987)

A Thousand Butterflies

Berio

Lo fiolaire • Azerbaijan love song

uitvoerenden

Elisabeth Hetherington **sopraan**

DoelenEnsemble

Maarten van Veen **dirigent**

Marieke Franssen **fluit**

Deniz Gülbeyaz **klarinet**

Emma Duchemin **viol**

Viola Innocenti **altviol**

Alessandro Fornero **cello**

Annemieke IJzerman **harp**

Pedro Pinto **slagwerk**

Hugo Perroche **slagwerk**

Laurens de Boer **piano**

het
nieuwe
nu

toelichting

100 jaar Berio

In 2025 is het 100 jaar geleden dat componist Luciano Berio werd geboren. Zijn composities bestaan vooral uit experimentele en elektronische werken, maar daarnaast interesseerde hij zich in volksmuziek. *Folk Songs* brengt liederen uit heel de wereld samen. Het DoelenEnsemble en Elisabeth Hetherington nemen deze cyclus als uitgangspunt voor een ode aan Berio. Zij vullen dit aan met composities van onder anderen Darvishi, Bartók en Grainger, om een nog breder spectrum aan volksmuziek te laten horen.

Berio

De Italiaanse componist Luciano Berio (1925 – 2003) heeft veel betekend voor de ontwikkeling van de 20ste-eeuwse muziek. Naast kamermuziek en composities voor groot orkest, hield hij zich onder andere bezig met vorm-experimenten, elektronische muziek en het gebruik van literaire citaten. Na zijn eerste muzikale stappen en studie in Italië verbleef Berio vanaf 1952 regelmatig in de Verenigde Staten. Zijn interesse voor het serialisme - het componeren met series van tonen, ritmes, dynamieken etc. - ontstond in Tanglewood. Omringd door componisten zoals Pierre Boulez, Karlheinz Stockhausen, György Ligeti en John Cage ging hij zich vanuit dit serialisme steeds meer toe-

Luciano Berio

leggen op de elektronische muziek. In Milaan richtte hij voor zijn elektronische experimenten de Studio di Fonologia op en in zijn eigen tijdschrift schreef hij over de ontwikkelingen in de hedendaagse muziek. Berio's meest toonaangevende elektronische composities zoals *Thema (Omaggio a Joyce)*, gebaseerd op een lezing van James Joyce's *Ulysses*, dateren vooral uit deze periode eind jaren '50. Berio's experimenteerdrang kwam daarnaast tot uiting in *Sequenza*, een reeks van veertien solocomposities waarin hij veelvuldig gebruik maakte van 'extended technique' (nieuwe speelmethoden voor instrumenten om tot andere klanken te komen). Vanaf de jaren '60 had Berio een goede reputatie opgebouwd als hedendaags componist. Hij werd docent aan de Juilliard School en richtte aldaar het Juilliard Ensemble op, dat zich specialiseerde in de uitvoering van hedendaagse muziek. In deze bloeiperiode bracht hij zijn *Folk Songs* uit, een van zijn meest toegankelijke en populaire composities.

agenda tips

tips van onze programmeur

wo 16 apr 25

Arvo Pärts Johannes-Passie

Alternatieve passie door weergaloos Vox Clamantis

do 24 apr 25

Sinfonia Rotterdam x Conny Janssen Danst

Nieuwe choreografie op minimal meesterwerk

zo 27 apr 25

Boulez' monumentale electro-akoestische Répons

100 jaar Boulez met Bas Wiegers, Askol|Schönberg & I Solisti

ontdek het
programma op
dedoelen.nl

stay in touch!

see you @dedoelen &
share your pictures #dedoelen

tickets & info:

www.dedoelen.nl

+31 10 217 17 17

Schouwburgplein 50, Rotterdam

deDoelen vrienden

genoten van dit concert?

word vriend van de Doelen en draag bij aan het realiseren van een bijzonder en innovatief programma!
Ga naar dedoelen.nl/vrienden voor meer informatie

